Tapınakçılar Siyonistler ve Masonlar – İkinci Kitap

Bölüm 13

Önceki Bölüm : İlluminati

Cagliostro

Bu bölüme, **Guiseppe Balsamo** adlı bir Sicilyalının biyografi özetiyle gireceğiz. Yer yer anlatmakta olduğumuz öykülerden biri gibi...

Bunun kitabımızın konusuyla ne gibi bir bağlantısı olduğu düşünülebilir. Belki gençlik dönemine hiç değinmeden geçebilirdik. Fakat sonraki olayların niçin öyle geliştiği, öncesi bilinince çok daha iyi anlaşılıyor.

*** * ***

18. yüzyıl ortalarında, Sicilya'nın Palermo kentinde, yaşamını esnaflıkla kazanan Pietro Balsamo ölüverince, karısı ile oğlu Guiseppe ortada kaldı. Kadının geçim olanağı bulunmadığından, oğlunu kardeşlerine emanet etti.

Guiseppe, leb demeden leblebiyi anlayan türden, cin gibi bir çocuktu. Dayıları, iyi bir eğitim alarak yetişirse, ileride büyük adam olabileceğini düşündü. Bu amaçla onu bir manastıra yerleştirdiler.

Guiseppe, zeki olduğu kadar da çalışkan bir öğrenciydi. Başarılı olmasına karşın, manastırdaki eğitimin kapsamından hiç hoşlanmıyordu. Aklı, başka şeylerdeydi. Özellikle kimya ve tıp ile ilgili konuları çok merak ediyordu. Kütüphanede kendi başına araştırma yapmasına, her kitabı karıştırmasına da izin vermiyorlardı.

Sıkıldı... Manastırı terk etmeye karar verdi. Bir gece kaçtı.

Dayılarının yanına dönemezdi. Onu, mutlaka apar topar yine geldiği yere götürüp teslim ederlerdi. İyisi mi, başının çaresine bakmalıydı.

Kendisini serserilerin arasında buldu. Onlarla düşüp kalkmaya başlayınca, o da serserilik etmeye başladı. Arada sırada yakalanıyorsa da, yaşı küçük olduğu için bir güzel dayak yedikten sonra salıveriliyordu.

Birkaç yılı böyle, çoğu zaman aç bazen yarı tok, yatacak bir yeri bile olmadan geçirdi. Büyüdü. Yakışıklı ama pespaye bir delikanlı olup çıktı.

17 yaşındayken, bu kez işlediği önemli bir suç nedeniyle tutuklandı. Birkaç gün hapis yattı. Kurtulmak için kolluk güçlerine dayılarının adını vermesi, içlerinden birinin gelip, istenilen kefaleti ödeyerek onu kurtarması gerekti.

Bir kez daha yakayı sıyırmıştı ama şu son olay aklını başına getirmişti. Bu iş böyle gitmezdi; sonu zindan hatta belki darağacı bile olurdu. Çaresi yok, uslanacaktı.

Bunu dayılarına söylediyse de inandıramadı. Artık onu istemiyorlardı. «Ne halin varsa gör! Bir daha da bizi arama.» diye, onu başlarından attılar.

İş aradı; bulamadı.

Kendi kendine serseriliğe dönmeyeceğine dair söz vermişti. Hırsızlık yerine dilenmeye başladı.

Sokakta, el açtığı kişilerden biri, **Vincenzo Marano** adlı bir kuyumcu, ona ekmeğini çalışarak hak etmesi gerektiğini söyledi. Guiseppe, «Ben de öyle istiyorum zaten.» dedi, «Bana iş ver, çalışayım, ekmeğimi hak edeyim.»

Bunun üzerine Marano, ayak işlerini gördürmek üzere onu yanına aldı. Bir de kalabileceği yer gösterdi. Az para veriyordu ama Guiseppe bundan yakınmıyordu. Şimdi hiç olmazsa başını sokabileceği bir yeri vardı ve karnı doyuyordu. Belki ileride çok daha iyi bir iş bulurdu.

*** * ***

Vincenzo Marano, çeşitli takılar yapıyor, öncelikle altın kullanıyordu. Çoğunu, müşterinin getirdiği altın ile yapmaktaydı. İşlerken çok titiz çalışıyor, dökülen tozları bile özenle topluyordu. Fakat arada sırada sarraflara gidip bir miktar altın satın aldığı da oluyor, bunu yeni takılar yapmakta kullanıyordu. Bir süre sonra Guiseppe'nin hem çok zeki hem yetenekli olduğunu anlayan Marano, onu atölyesine de almaya başladı.

Bir gün, altın almaya giderken Guiseppe'i de götürdü. Guiseppe ilk kez o gün altının fiyatını öğrendi. Değerli olduğunu biliyordu ama bu denli pahalı oluşuna şaşırdı. Oysa Marano, altını işlemek için ne kadar çok zaman ve emek harcıyor, üstelik buna bir de hünerini katıyordu.

Ustasının kazandığı parayı şöyle bir hesapladı; işçilik bedeli, altının değeri yanında âdeta "hiç" sayılırdı.

Genellikle altını saf olarak kullanmıyorlardı. Erittikten sonra içine, ölçüyle biraz bakır, kimi zaman az miktarda başka madenler de katıyorlardı. Guiseppe hemen kafasını çalıştırdı. Diğer madenler değersiz olduğuna göre, acaba bu oranı artıramazlar mıydı? Kim farkına varacaktı ki?... Böylece altından da kazanç sağlanırdı. Bunu ustasına önerdiğinde, Marano öyle bir işin hırsızlık sayılacağını, üstelik renginden hemen anlaşılacağını söyledi. Sonra şaka yollu, «İstersen altını imal edersin. O zaman çok daha kazançlı çıkarsın.» dedi.

Guiseppe'in gözleri fal taşı gibi açılıverdi. «Doğru mu söylüyorsun? Sahi, altın yapılabilir mi?» diye sorunca, Marano ona "alşimist" denilen kişilerden söz etti. Dediğine göre, onlar başka madenleri altına dönüştürebiliyordu.

O an Guiseppe, yaşamının en önemli kararını verdi. Alşimist olacaktı.

* * *

Guiseppe ikide birde Marano'ya alşimistleri soruyordu.

Marano, eskiden bir süre Malta'da kaldığını, orada "alşimist" olduğunu sandığı kişilerle tanıştığını, özel bir yöntem uygulayarak altın yapılabileceğini onlardan duyduğunu söylemişti. Fakat hepsi bu kadar... O kişilerin adlarını anımsamıyordu. Zaten sadece şöyle bir tanışmış, pek içli dışlı olmamıştı.

Guiseppe, Malta'ya gidip bu işin nasıl yapıldığını öğrenmeye karar verdi. Fakat oraya böyle derbeder bir halde gidecek olursa, yüzüne bile bakmazlardı. Her şeyden önce üstü başı düzgün olmalıydı ki, tanışacağı kimselere güven verebilsin. Birkaç yıl zengin olmak hayaliyle yaşadı. Şık giysiler almak için para biriktirdi.

* * *

Guiseppe Balsamo, Malta'ya 1766 yılında 23 yaşına girdiğinde gidebildi.

Bazı kaynaklarda belirtildiğine göre; orada düş kırıklığından başka hiçbir şey elde edemedi.

Diğer bazı kaynaklarda, o tarihlerde varlığını sürdüren Malta Şövalyeleri Tarikatı'ndan söz edilerek, özetle şöyle bir bilgi veriliyor:

Bu tarikata girebilecek olursa, alşimistlere de ulaşabileceğini düşündü. Kendisini iyi bir Katolik, öğrenmeye hevesli ve İsa'ya hizmet etmek için gönüllü bir genç olarak tanıtınca, sınanmak üzere tarikata alındı.

Fakat girmesiyle çıkması da bir oldu. Ona göre, bu adamlar bambaşka tellerden çalıyordu. Bir şey öğrenebilmek için burada yıllarını harcaması gerekliydi. Üstelik aradığını bulup bulamayacağı da belli değildi. Ortada alşimist diye biri de yoktu. Anlaşılan Marano, ya yalan söylemiş ya da yanlış bilgi edinerek onu da yanıltmıştı.

Bundan ötürü Marano'ya çok içerledi fakat bu konuda bir yapılabilecek bir şey yoktu.

Malta'da, neyin peşinde olduğunu öğrenen bir adam, ona burada boşuna oyalandığını, istediğini bulabilmek için aslında doğuya, Mısır ve Filistin gibi yerlere gitmesi gerektiğini söyledi. Guiseppe, buna da pek inanmadı. Başka bir dinin yaygın olduğunu bildiği o yerlerde yaşayan insanların ilkel ve yoksul olduğunu düşünüyordu. Altın yapmayı bilseler, dünyaya hâkim olurlardı. Ne var ki çocukluğundan beri ilgisini çeken kimya ve tıp gibi bilgilerin de bir zamanlar doğudan getirildiğini duymuştu.

İçine kuşku düştü. Acaba gerçekten oralarda aradığını bulabilir miydi?... Dillerini de bilmiyordu. Onlarla nasıl anlaşırdı? Bildiği tek bir Arapça sözcük vardı: "El kemia" yani alşimi; "Mısır toprağı" demekmiş. Düşündü, taşındı; bunu deneyip kendi gözleriyle görmek üzere gitmeye karar verdi.

Fakat bu serüvene atılmadan önce kısa bir süre için Palermo'ya dönerek orada öyle bir iş yaptı ki, hiç sormayın...

* * *

Önce Marano'ya gidip teşekkür etti. Malta'da alşimistler ile tanıştığını, yakınlık kurduğunu, onlardan özellikle bakırdan nasıl altın elde edileceğini öğrendiğini anlattı. «Fakat bu çok gizli bir bilgi.» diyerek başka hiç kimseye söylememesini sıkı sıkı tembih etti. Marano'nun ilgisini uyandırmaya çalıştı.

Marano ona «Madem öyle, niçin hemen bu işe girişmedin?» diye sorunca, beklediği bu soruyu şöyle yanıtladı: «Bunun bir püf noktası var... Her şeyden önce bakırı alıp, onu hemen altına dönüştüremiyorsun. İşe doğrudan saf altın ile başlamak gerekiyor. Bakırı, altın ile birlikte uzun bir işlemden geçiriyorsun. Bu işlemde altın, bakırı da kendisine dönüştürüyor. Fakat bunun için her keresinde yeterli miktarda altın ile başlaman gerekiyor ve bu ikiye katlanıyor. İmal ettiğin altını ise ikinci kez kullanamıyorsun, çünkü o zaman geriye, bakıra dönüşüyor.» dedi. Bir de bu işi mutlaka tek kişinin ve yalnız başına, dolunay gecesinde yapması gerektiğini, yoksa dönüşümün gerçekleşmediğini ekledi.

Guiseppe, tüm bunları öyle ballandıra ballandıra, öyle bilgiç bir tarzda anlattı ki; Marano, onu ağzı açık kalarak dinledi ve inandı. Bir zamanlar sahiden Malta'da alşimist olduğu söylenen kişilerle tanışmış, onların bu işi becerdiğini duymuştu. Yalan söylememişti. Sadece bu işi hiç ciddiye almamış ve kendi hesabına bu işten pay çıkarmayı düşünmemişti, o kadar...

Guiseppe Marano'ya «Benim bu sırrı öğrenmeme sen vesile oldun. Sana borcumu ödemeliyim. Şimdi sen bana en az 60 ons [1 ons = yaklaşık 31 gram] altın ve tartarak tam o kadar bakır verirsen, ben de senin için onu bir gecede iki katına çıkarayım. Fakat bundan hiç kimseye söz etmemelisin.» dedi. Marano, «Bu çok fazla... Ben o kadar altını nereden bulurum?» deyince, Guiseppe ona ne yazık ki bundan az yapılmasına kalkışılırsa işin tehlikeye düşebileceğini, eldeki altının da heba olabileceğini söyledi.

Bunun üzerine Marano, fazladan altın elde edeceğini sanıp heveslendi mi, yoksa sadece merak mı etti bilinmez ama ne yapıp ederek birkaç gün içinde 60 ons saf altın bulup, bir dolunay gecesinin akşamında ona verdi.

Bu, Guiseppe Balsamo'yu son görüşü oldu.

* * *

Guiseppe, önce Mısır'a, oradan Etiyopya'ya gitti. Sonra Filistin, Suriye ve İran derken, Hindistan'a kadar uzandı. Çok yer gezip gördü; farklı kültürlerden çok insan tanıdı. Kimilerine göre; gittiği yerlerde birçok tarikata da girip çıktı.

Oralara gitmekteki asıl amacına ulaşamadı. Aradığını bulmayı umduğu bilgilere gene ulaşamadı ama başka şeyler öğrendi.

Bu arada, bir yerde tüm parasını çarptırdı. Beş parasız kaldı.

Bunun üzerine belki *«Kötülük yapan kötülük bulur. Haydan gelen huya gider. Oh olsun!... Herhalde böylece aklı başına gelmiştir.»* diye düşünebilirsiniz ama bu olay onu başka türlü etkileyip bambaşka bir dünya görüşü edinmesine yol açtı. Şöyle:

"Doğruluk ve dürüstlük insana yoksulluk ve miskinlikten başka hiçbirşeykazandırmaz. Varlıklı bir yaşam için önce kendi çıkarını düşünmeli, başkalarının zayıflıklarından, enayiliklerinden yararlanmalısın. Bunun için onları zorlaman gerekmez. Sen onlara biraz mutluluk umuduver; onlar gelip, tüm servetlerini senin kucağına döker."

Nitekim parasız kaldığında karnını doyurabilmek için önceleri pis ve ağır işlerde çalışmak ya da gençlik dönemindeki gibi dilenmek zorunda kalmıştı. Serserilik etmedi; çünkü bunun, başına çok büyük iş açabileceğini biliyordu. Söz vermişti; yapmayacaktı. Fakat ayak takımıyla düşüp kalkmış, tıp ve alşimi yerine saf insanları kandırmak için kullanılan çeşitli hileleri, düzenbazlığı, üçkâğıtçılığı öğrenmişti. Kimilerine göre ise sihirbazlık ve büyücülüğü.

*** * ***

Guiseppe Balsamo, İtalya'ya döndüğünde Napoli'yi mesken edinip, orada bir kumarhane açtı. Doğuda öğrendiği el çabukluğu oyunlarıyla kumara pek meraklı zenginleri yolmaya başladı. Dolandırıcılık yaptığı ortaya çıkınca, kaçıp soluğu Roma'da aldı. Kendisini bir tıp doktoru olarak tanıttı. Özellikle hastalığına bir türlü çare bulunamayanları uyutup, büyü ve manyetizma gibi yöntemlerle sözüm ona iyileştirmeye girişti. Ancak birisi, yaptığı işlerden ötürü onu "sapkın" diye Engizisyon'a ihbar edince, korkup İspanya'ya kaçtı.

Birkaç yıl sonra yine İtalya'ya fakat bu kez doğduğu yere, Palermo'ya döndü. İşte orada başına hiç ummadığı bir olay geldi.

Kuyumcu Marano yaşlanmıştı fakat hâlâ yaşıyordu ve aklı da başındaydı. Guiseppe Balsamo'nun döndüğünü öğrenince hemen ihbar etti; onu tutuklatıp hapse attırdı.

Guiseppe Balsamo, Marano'nun zararını karşılaması koşuluyla kefaletle kurtarıldı. Ancak bu kez onu kimin kurtardığı bilinmiyor.

Guiseppe artık orada kalamazdı. Çekip gitti ama doğuda kaldığı sıralarda alşimi ile bağlantılı çok önemli bilgiler edinmiş olduğu iddiasıyla, Palermo'da tanıştığı bir alşimisti de dolandırdıktan sonra.

Bir sonraki durağı Londra oldu.

Orada kimliğini değiştirdi. Artık o bir İtalyan soylusu, **"Cagliostro Kontu Alessandro"** olmuştu. Olağanüstü bilili ve yetenekli bir doktordu. Çeşitli hastalıkları tedavi ediyor, güya

doğu ülkelerinden özel olarak getirilmiş ilâçlar ve bir de "gençlik iksiri" satıyor, kendi tarzında sözüm ona alşimi deneylerinin yapıldığı seanslar düzenliyordu.

Bu etkinlikleri çok ilgi çekti. Masonluğun 18. yüzyıldaki tarihçesinde adı geçen, Fransa'daki Illuminati ile de bağlantısı olan **Comte de Saint-Germain**, Masonluğa da girmesini sağladı.

Bundan böyle ondan kısaca tek bir adla söz edebiliriz: Cagliostro. Çünkü tarihte bu adı taşımış olan başka biri yok.

Biçilmiş Kaftan

Masonluk!...

Bu kurum Cagliostro için âdeta biçilmiş kaftandı.

Localarda neler yapılmazdı ki!... Zaten masonların birçoğu Eski Mısır gizemlerine pek meraklıydı.

Cagliostro, Comte de Saint-Germain'in önerisiyle Fransa'ya geçti ve 1777 yılında orada **"Rite Egyptienne"** *(Mısır Riti)* adını verip, kökenini Eski Mısır tarikatlarından aldığını ileri sürdüğü bir tür mason riti kurdu. Bu ritin aslında şarlatanlıkta ondan hiç de aşağı kalmayan Comte de Saint-Germain tarafından kurulduğu, sonra Cagliostro tarafından geliştirilip, yaygınlaştırıldığı da söylenir.

Masonlar, akademik düzeyde, bunun gerçekten de bir "mason riti" sayılıp sayılamayacağını hayli tartışmıştır. Çünkü Cagliostro'nun ölümünden sonra onun adıyla anılarak uygulamaları sürdürülmüş olan bu ritin öğretisi, baştan sona astroloji, büyü, manyetizma ve Okültizm üzerine kuruluydu. Masonluğa benzerliği, sadece örgütlenme tarzı bakımındandı.

*** * ***

Cagliostro, Fransa'daki başarılı sihirbazlık gösterileriyle Kral 16. Louis'nin ilgisini çekti. Versailles Sarayı'nda konuk edildi. Ancak, 1785 yılında Kraliçe Marie-Antoinette'in çok değerli bir gerdanlığının çalınması olayında parmağı olduğu gerekçesiyle tutuklandı. Altı ay hapis yattı. Suçu kanıtlanamadığı için bırakıldı. Daha sonra gerdanlığı kimin çaldığı ortaya çıktı ve Cagliostro'nun bu işin içinde olmadığı anlaşıldı ama o, Fransa'yı çoktan terk etmişti ve kendisine sorarsanız, bir daha hiç dönmemek üzere…

Çocukluğundan beri her türlü zorluğa ve sıkıntıya katlanmayı öğrenmiş ama hapis yatmaya bir türlü alışamamıştı.

Son durağı yine İtalya oldu. Yıllardan beri bildiği ve yaptığı işi tuttu. Fakat şu kendi mason ritinin localarını İtalya'da da oluşturmaya kalkışınca başına iş açtı. Engizisyon tarafından hemen izlemeye alındı; yakalanıp yargılandı. Elbette, idam cezasını yedi.

Şansı son bir kez daha yaver gitti. Papa tarafından bağışlandı ve yaşamının geri kalan yıllarını San Leo kalesinde tutsak olarak geçirdi. İtalya'nın Rimini kenti yakınlarındaki bu kale, günümüzde "Cagliostro Kalesi" adıyla turistik bir nitelik taşıyor.

*** * ***

Cagliostro'nun özetle verdiğimiz yaşam öyküsü, bu kitapta yer alan asal konu bakımından iki ayrı açıdan önemlidir.

Bunlardan birincisi; kimileri masonları ayırımsız olarak şeytani işler yapan çok kötü kişiler olarak görür ama biz bu kitapta, çoğunun aslında hiç de suçlandıkları gibi olmadıklarını belirtiyoruz. Ancak, aralarında kimilerinin yaptıklarının, Masonluğun ilkeleriyle hiç uyuşmadığı; yazılı ilkelere bakılacak olursa, bu kuruma kabul edilmemiş olmaları gerektiği, masonların ara sıra kaçınamadığı bu yanılgının zaman zaman kurumsal bakımdan Masonluğun adını da lekelediği, kötüye çıkardığı görülüyor. Cagliostro, işte bu tür kötü masonların tarihteki tipik örneklerinden biri...

İkincisi ise, büyük bir sahtekâr ve şarlatan olmasına karşın, Masonlukta daha sonra **"Manyetik Masonluk"** adı verilmiş olan bir başka akımın yolunu açmış, âdeta öncülüğünü yapmış olması...

Mesmerizm

Her ne kadar çoğu masonlar, Cagliostro'nun oluşturduğu riti "Masonluk ile ilgisiz bir taklit" sayarsa da, bu girişim, birtakım başka kişileri etkileyip benzer atılımlara girmesine neden oldu.

Bunlardan biri de dönemin ünlü masonlarından **Friedrich Anton Mesmer** tarafından oluşturulmuş bir diğer tarikattır.

Bir tıp doktoru olan Mesmer, ilâhiyat ve felsefe alanlarında da çalışmalar yapmıştı. Tüm canlılar arasında manyetik ilişkiler bulunduğunu ileri süren bir hipotez geliştirmişti. Bu hipotez, daha sonra parapsikoloji üzerinde çalışanlar tarafından geliştirildi ve sonradan genelde "Ruhsal Enerji" denilen bir kavramın oluşmasına yol açtı. Tasarımını **"**Ordre de l'Harmonie Universelle" *(Evrensel Ahenk Tarikatı)* adı altında Masonluğa uyarladı. Bu kurumda farklı bir yaklaşım yaratmak bakımından, Cagliostro'dan bir adım daha ileri gitti.

Mesmerizm olarak anılan bu tarz çalışmanın Masonluk ile benzerliğini kurmak zordur. Ancak bunun, özellikle Fransa'daki bazı mason localarında uygulanmış olduğu da bir gerçektir; masonlar bunu yadsımaya kalkışsa bile...

Mesmer'in, mason localarını bu işin içine sokmasının bir nedeni vardı. Toplumun geneline oranla özgür düşünceye daha yatkın olan masonların, dinlerin dogmalarına aykırı gibi görünen bu gibi bilgileri edinerek, bu alanda da çalışmalar yapabileceğini düşünüyordu.

Anlaşılan o ki, 18. yüzyılda Masonluktan kendi amaçları doğrultusunda yarar elde etmeye çalışanlar sadece Siyonistler, Stuartistler ve politikada çeşitli eğilim güden kişi ya da gruplarla sınırlı kalmıyordu. Okültistler ve manyetizmacılar da vardı.

Bunun sonucunda ortaya şöyle bir kanı daha çıktı: *"Masonlar okültizm ve manyetizma ile de yakından ilgilenir."*

Durum böyle olunca, başka nedenlerden ötürü Masonluğa karşı bir ön yargı besleyenler, böyle bir iddiayı da masonlara karşı kullandı.

*** * ***

Cagliostro ile başlayıp Mesmer ile gelişen Manyetik Masonluk, 18. yüzyıla özgü kalmadı; 19. yüzyıl ve sonrasına da sarktı.

Masonluğun 19. yüzyıldaki ünlü araştırmacı yazarlarından **Jean-Baptiste Marie Ragon**, "Cours Philosophique et Interprétatif des Initiations Anciennes et Modernes" (Eski ve Yeni İnisyasyonların Felsefi ve Yorumsal İncelemesi) adlı kitabında, bu konuda şöyle bir söz etmiş:

"Okült bilimler, insana öz niteliğini, benliğindeki gizemleri öğrenmesini, bunları kullanıp, yetkinlik ve mutluluk doğrultusunda ilerlemesini sağlar. İnsan böylece kendi alın yazısına da sahip çıkar. Bunlar, insanlara bir zamanlar Mısır'da uygulanmış bir inisiyasyon tekniğiyle aktarılmıştır. Şimdi, Masonluğun ilgi alanına girmelidir. Bu konudaki çalışmaları bünyesine katan bir mason örgütü, gelecekte bu tutumunun toplumda yaratmış olduğu mutlulukla ödüllenecektir."

Ragon, bu sözleri ederken mason localarında yapılan çalışmaların amacının bir bakıma "gerçeklerin araştırılması" olarak nitelenmesine dayanıyordu.

Ragon'a göre gerçek, insanın kimliğinden bağımsız olduğu için herhangi bir dinsel kurumun tekelinde de olamaz. Tarih boyunca, nasıl bilim sürekli olarak gelişip ilerlemiş, insanlığa evrensel gerçekler bakımından ulaşabildiği bilgileri armağan etmişse; bunların bir bölümüne ulaşabilmek için "okült" olarak anılan bilgileri edinme yöntemini kullanmak da gereklidir.

Nitekim bundan ötürü Manyetik Masonluk ya da ona benzer türdeki anlayış ve eğilimler, bu kurumun sonraki dönemlerinde de yer yer görüldü. Bir yandan Illuminati, diğer yandan Tapınakçıların yenilenmesiyle de bağlantıları oldu. Zaten özellikle Tapınakçılar, örgütsel yenilenme bakımından, o dönemi çok elverişli bulmuştu.

Yeni Tapınakçılar

18. yüzyıl ortalarında Almanya'da "Sıkı İzleyiş" adlı bir mason riti kurmuş olan Baron von Hund'un dediğine bakılırsa; Tapınakçılar, hiçbir zaman yeryüzünden yok olmamıştı ve tarikat varlığını sürdürüyordu. Ona göre; her biri "Tapınak Şövalyesi" sayılan masonlar, bunu İskoçlar'a borçluydu.

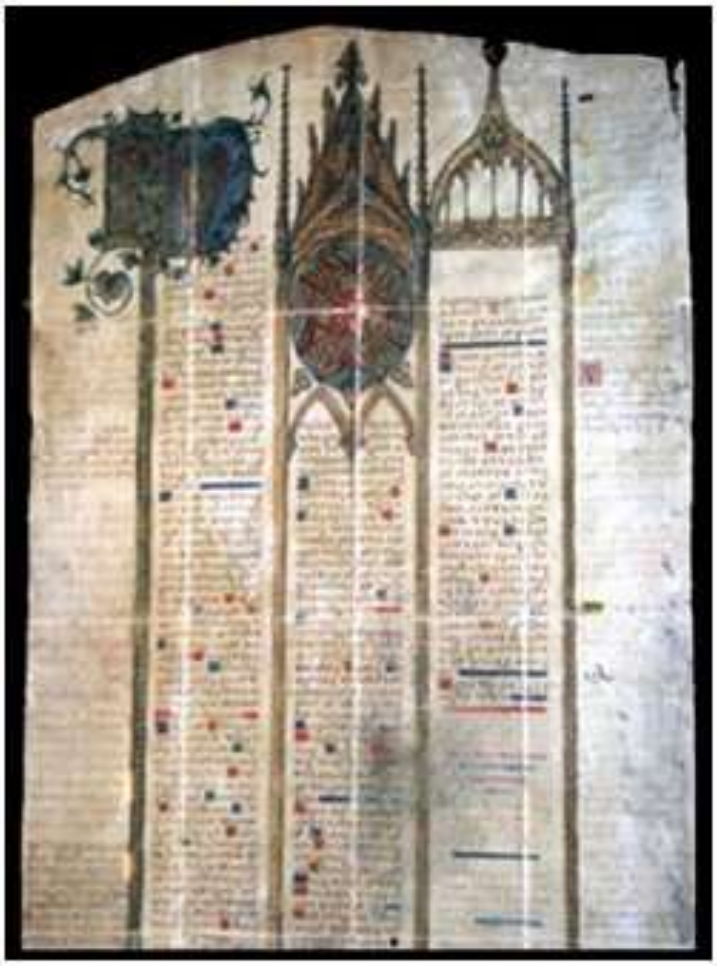
Baron von Hund'un iddiası, güvenilir bir dayanağı olmadığı için, olduğu yerde kaldı hatta bu bakımdan ona kulak asan bile pek az oldu. Fakat 1804 yılında bambaşka bir tez ile ortaya çıkan **Bernard Raymond Fabré-Palaprat** adlı, geçmişi birçok bakımdan karmakarışık bir tıp doktoru, Tapınakçıların yeni bir kimlikle sahnelerde görünmesinin yolunu açtı.

Fabré-Palaprat'ın tezini şöyle özetleyebiliriz:

"Büyük Üstat Jacques de Molay, 1314 yılında öldürülmeden kısa bir süre önce kendine bir halef seçmişti: **Jean-Marc Larmenius**. Yetkilerini ona devrettiğine dair bir belge düzenleyerek verdi. Jean-Marc Larmenius, Tapınak Şövalyelerinin Jacques de Molay'dan sonraki büyük üstat oldu ama bunu hiç kimse bilmiyordu. [Bazı kaynaklarda ilk adının "Johannes Marcus", bazılarında "John Mark" biçiminde yazıldığı görülebilir.]

Larmenius, 1324 yılında tarikatın arta kalan üyelerini gizlice topladı. Sonradan **"Carta Transmissionis"** *(Devir Beratı)* olarak anılmış Latince bir belge hazırladı. Tarikatın yönetim yetkisini belirleyen bu belge ile de, büyük üstatlığı İskenderiyeli **Thomas Theobad**'a devretti.

Bundan sonraki yüzyıllarda bu belge tarikatın birbirini izleyen 21 büyük üstadının daha elinden geçti. Son olarak bana aktarıldı.”

Kaynak: http://www.osmtj-osmthu.com/home/2008/10/la-charta-di-larmenius/

Bu belgenin üzerinde adı geçenlerden pek azının, tarihte tanınmış bir kişi olduğu görülüyor.

Fabré-Palaprat’a göre, bunda olağan dışı bir şey yok; çünkü zaten öyle olmalıydı. Büyük üstat ünlü biri olursa, istemeden tarikatın açığa çıkmasına neden olabilirdi. Nitekim kendisi de öyle, sıradan biri değil miydi?... Fakat artık tarikatın öteden beri varlığını sürdürmüş olduğunu duyurma zamanı gelmişti.

Böylece, günümüzde bile dünya yüzünde hayli yaygın bir örgüt olan Tapınak Tarikatı kurulmuş oldu. Adının tamamı “L’Ancien et Souverain Ordre Militaire de la Temple de Jérusalem” *(Kudüs Tapınağı’nın Antik ve Egemen Askerî Tarikatı)* olarak konmuştu. Fakat sonraları, adının uzunluğu nedeniyle kısaca **“Ordre de la Temple”** *(Tapınak Tarikatı)* diye anılır oldu.

Şayet Fabré-Palaprat, bu ad altında yeni bir tarikat kurduğunu ilân etseydi, buna hiç kimsenin pek bir diyeceği olmazdı. Fakat kurduğu tarikatın yepyeni değil, Orta Çağdaki Tapınakçıların devamı olduğunu, üstelik bunun bir de belgelenmiş tarihsel kanıtı bulunduğunu ileri sürüşü, sonradan birtakım sorunların çıkmasına neden oldu.

Fabré-Palaprat'ın pek bir özenle tarikatının temeli olarak gösterdiği belge, hem dil bilimcilere hem eski el yazmaları ve yazı karakterleri üzerinde uzman olan kişilere inceletildi. Ortaya özetle şöyle sonuçlar çıktı:

1. Bu yazıdaki Latince, dilin 14. yüzyıldaki özellikleriyle uyuşmuyor. Çok daha yakın bir tarihte kaleme alınmış.
2. Bu belge üzerindeki imzalar, kaligrafik bakımdan birbirine pek benzer. Sanki hepsi tek elden çıkmış gibi.

Bunun üzerine şöyle bir açıklama yapıldı:

«Bu belge, bir parşömen üzerine düzenlenmiş ve elde ele geçmiş olduğu için, üzerindeki özgün imzalar zamanla silinmeye yüz tutmuş ve bir dönemde yok olmamaları için düzeltme yapılmış olabilir.»

Çevir kazı yanmasın!...

Buna, tarikatın üyeleri arasında bile inanmayanlar oldu. Kaldı ki, bu belgede tarikatın 1357-1381 yılları arasındaki büyük üstadı denilerek adı geçen **Bertrand de Guesclin** adlı aristokratın okuma yazma bilmediği, birçok okuma yazma bilmeyen soylunun aslında kendisine bir imza çizimi yaratmasına karşılık, onun sadece bir "X" yaptığı, oysa belgedeki imzasının okunaklı bir ad olduğu belirtildi.

Böylece, Fabré-Palaprat'ı sahte bir belge ile herkesi kandırmaya kalkışan bir şarlatan olmakla suçladılar.

Bir de bu belgenin yazılı olduğu parşömenin "malzeme bakımından" hangi tarihe ait olabileceği incelenebilseydi, kim bilir ortaya nasıl bir sonuç çıkardı.

Diyelim ki, öyle!... Diyelim ki, Fabré-Palaprat resmen şarlatanlık etmiş.

Ne fark eder?... Zaten, kurmuş olduğu bu tarikatta, Yeni Tapınakçılar'a, tarihtekiler ile hiçbir benzerliği olmayan bambaşka bir kimlik kazandırmış. Ardından da bu tarikat ve bunu izleyen diğerleri, toplum içinde -özellikle Amerika'da kendilerine hayli popüler bir yer bulmuş. Asıl önemli olan bu!...

*** * ***

Aslında, bu tarikatın ilk ortaya çıkışı, 1682 yılında "La Petite Résurrection des Templiers" (Tampliyelerin Küçük Yeniden Canlanması) adını taşıyan bir örgüt ile başlatılmıştı. Fransa Kralı 14. Louis, bunu kapatmıştı.

Fabré-Palaprat'ın ortaya çıkardığı belgelerde adı geçen büyük üstatlar arasında tek ünlü kişi olan Orléans Dükü Philippe, 1705 yılında Tapınak Şövalyeleri'nin arta kalanlarını toplamıştı.

Nitekim tarikatın yeni kurallarını da onun düzenlediği söylenir.

Bu yeni tarikatın 8 derecesi vardı. Derece unvanları bakımından bunların Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti ile benzerlik taşıdığı dikkati çekmişti. **Fabré-Palaprat'a** tarikatın, Masonluk ile ilgisi sorulduğunda, şöyle demişti:

«Dini ve inancı her ne olursa olsun, herkes mason olabiliyor. Tapınak Tarikatı'na ise sadece Hıristiyanlar girebilir.»

Böylece Fabré-Palaprat, kurduğu bu örgütün, Masonluk ile bağlantısı olmayışının ötesinde Hıristiyan dünyasında onunla bu bakımdan, âdeta rekabete girdiğini belirtiyor gibiydi.

1808 yılında Paris'te büyük bir tören düzenlendi. Fransa'nın yüksek sosyetesinden birçok kimsenin tarikata ilgisi çekilip, katılmaları sağlandı. Bir iddiaya göre, aralarında Napoléon Bonaparte bile vardı. Bu kanıtlanamamıştır ama tarikatın 1814'te 17. Louis tarafından tanındığı, 1853 yılında İmparator 3. Napoléon tarafından çalışmasını sürdürmesine izin verildiği belgelenmiştir.

Birkaç yıl sonra, Fabré-Palaprat birdenbire tutum değiştirdi. Tapınak Tarikatı'nı genel olarak bir Hıristiyan tarikatı olarak bırakmayıp, öğretisinin kapsamına Yohanizm'in ilkelerini katmaya başladı. Böylece Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nı tam olarak canlandırmaya mı yöneliyordu, yoksa Kathar inancı benzeri yeni bir mezhep oluşturmaya mı çalışıyordu, bilinmez.

Fabré-Palaprat 1838 yılında ölünce, tarikatın büyük üstatlığına bir İngiliz **Sir William Sidney Smith** seçildi. Yeni büyük üstat ise, Yohanizm'i bir yana iterek, önceki küskünlüklerin giderilip, barışma sağlanması bakımından Papa 16. Gregorius nezdinde girişimlerde bulundu ama bir sonuç elde edemedi.

Yeni Tapınakçılar ise bunu önemsemedi. Bu yeni tarikatı yüzyıllardan bu yana İskoçya'da varlığını sürdüren Tapınakçılar ile bağdaştırıp, birleştirmeye yöneldiler. (Bundan sonrasını bir başka bölümde göreceğiz.)

Mizraim ve Memfis

Önce Cagliostro, ardından da Mesmer, Masonluğa bambaşka bir anlayış, çok farklı bir eğilim getirmişti. İkisi de, Masonluğun kapsamında zaten yer alan Eski Mısır kökenli öğreti öğelerine çok daha ağırlık verilmesinden yanaydı. Böylece Masonlukta bir eğilim daha doğdu. 1801 yılında Venedik'te kurulan bir mason ritine, Mizraim adı kondu. [Tevrat'ta Mizraim, Hz. Nuh'un torunu ve Mısır'ı kurmuş olan kişi olarak anlatılır. Bazı yerde adının "Misraim" ya da "Mitzraim" olarak yazıldığı görülebilir.]

Önceleri 20 dereceden oluşan bu riti, Napoli'de **Charles Lechangeur** 1805 yılında geliştirdi ve derecelerin sayısını çok artırıp 90'a kadar çıkardı. Bunun şöyle bir nedenden kaynaklandığı söylenir:

Lechangeur, o sırada Fransa'da da bir yüksek konseyi kurulmuş olan Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde bir batında 30. dereceye kadar çıkarılmıştı. Kendisine bu ritin İtalya'da da yerleşmesini sağlamak üzere yetki tanınmış, ama sonraki derecelerden yoksun tutulmuştu. Buna çok içerleyen Lechangeur, «Madem öyle, ben de hem daha çok derecesi olan hem de daha kapsamlı bir başka rit kurarım.» demişti.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Fransa'daki yüksek konseyi, İtalya'ya da burnunu sokmak istemiş olduğuna göre; Mizraim Riti de Fransa'da örgütlenirdi. Lechangeur, bunun için, **François Joly** adlı masonu yetkilendirdi. Fransa'dan İtalya'ya **gelmiş Marc, Joseph** ve **Michel Bédarride** adlı üç kardeşi ritine almayı başardı. 1812 yılında Mizraim Riti'ni Fransa'ya taşımak üzere Bédarride kardeşlerden ikisi, geniş yetkiyle donatıldı.

Karmaşa başladı... Asıl yetkili kimdi?...

Hangisi olursa olsun; o tarihte Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Fransa'daki ileri gelenlerinden kimilerinin gönlünü çalmayı başaran Bédarride kardeşler, bu bağlamda çok daha şanslıydı.

Derken, Fransa'da ortaya Mısır asıllı **Samuel Honis** diye bir adam çıktı. O da **Memfis Riti** adı altında 91 dereceli bir başka mason riti kurdu.

Her ikisi de, kaynağını Eski Mısır'daki ekollerden aldığını ileri süren bu ritlerin yöneticileri arasında kıran kırana bir rekabet, hatta kıyasıya bir çekişme başladı. Samuel Honis, yanına **Gabriel Mathieu Marconis de Négre** adlı bir aristokratı alıp, hayli güç kazandı.

Bunun üzerine Bédarride kardeşler, Fransa'nın en büyük mason örgütü olan Fransa Büyük Doğusu *(Grande Orient de France)* ile birlik kurma olanağını aramaya başladı. Önerileri, Mizraim Riti'nin diğer ritlerden çoğunun paralelinde giden ilk 35 derecesinin yönetimini devretmekti; sonrakileri ise kendi yönetimleri altında tutacaklardı. Ancak Fransa Büyük Doğusu, bu öneriye "Ya hep ya hiç!" gibi bir yanıt verince, anlaşma sağlanamadı.

1822 yılında Mizraim Riti'nin, Fransa'nın 25 kentinde, ayrıca Belçika, İsviçre ve İtalya'da locaları olduğu görülüyor.

Fakat işte o yıl, Fransa'daki kolluk güçleri bu ritin tüm localarını kapattı. Mizraim Riti'nin çalışması yasaklandı.

Durup dururken niçin böyle bir şey yapıldı?

Bunun sorumlusu, Memfis Riti'nin o tarihteki ileri gelenleriydi. Mizraim Riti'nin localarına çamur atmış, bu localarda din karşıtı çalışmalar yapıldığını ileri sürmüşlerdi. Bu ihbar, hayli tanınmış, üst düzeyde kişilerden geldiği için, ya incelenmesine gerek duyulmamış ya da baskı altında kalınmıştı.

Bédarride kardeşler, uğraşıp didişerek Mizraim Riti'nin localarını 1830 yılında yine çalışmaya açmayı başardı ama artık hiç kimse bu rite pek ilgi göstermiyordu. Büyük bir umutla, daha önce çok yararını gördükleri Gabriel Mathieu Marconis de Négre'nin oğlu Jacques Etienne'i aralarına aldılar. **Jacques Etienne Marconis de Négre** ise, kendi borusunu öttürmek istedi. Bunun üzerine onu ihraç ettiler. Ertesi yıl yine aldılar. Daha aradan birkaç ay geçmişti ki, yine attılar.

Hem bu durumda olan sadece o değildi. İkide birde alındıktan kısa bir süre sonra ihraç edilenler oluyordu. Hepsi de uyumsuz tutum ve davranışlarından ötürü suçlanamaz ya!...

Açıkça belli ki Mizraim Riti bir türlü tutarlılık sağlayamıyordu.

Derken, Jacques Etienne Marconis de Négre, Mizraim Riti'nin Fransa'daki başlıca rakibi Memfis Riti'ne katıldı ve hızlı bir gelişim temposu kazandırdı. Derecelerin sayısını da 97'ye kadar çıkardı. Masonluğun tarihinde bu, bir ritin kapsamında yer alan derecelerin sayısı bakımından rekor olsa gerektir.

Bu kez Bédarride kardeşler, Memfis Riti ile uğraşmaya başladı. 1840'lı yılların başlarında, bu riti uygulayan localarda çalışan masonlar hakkında söylentiler çıkarıp, localarının kapatılmasını sağlamaya çalıştılarsa da bu bağlamda bir başarı elde edemediler.

Kıskançlıkları, hınca dönüştü. Memfis Riti'nin ileri gelenlerinden birçoğu hakkında, bu kişilerin etkin olarak politika yaptığını ileri sürerek, suç duyurusunda bulundular.

Soruşturma açıldı. Memfis Riti'nde çalışmakta olan locaların belgeleri didik didik incelendi. İddiaları destekleyen herhangi bir kanıt bulunamadı ama dönem öyle kritikti ki, *"Ne olur, ne olmaz!"* diye düşünen Fransız polisi Memfis Riti'ni kapatıp dağıttı.

Jacques Etienne Marconis de Négre, kurduğu dostluklar sayesinde ve gösterdiği yoğun çabaların sonunda, 1862 yılında Memfis Riti'nin Fransa Büyük Doğusu tarafından kabul edilmesini sağladı.

Fakat bu pek bir işe yaramadı, çünkü birkaç yıl sonra bu ritin merkezi Amerika'ya taşındı.

Yüz yıl kadar sonra Mizraim ve Memfis ritleri Amerika'da birleştirildi ve **"Memfis-Mizraim Riti"** adı altında yine Avrupa'ya da döndü.

*** * ***

Cagliostro, Mesmer, Lechangeur, Samuel Honis... Hepsi, Masonluğa bambaşka bir içerik getirdi.

Fabré-Palaprat gibi Tapınak Şövalyelerini canlandırarak ya da onların adını kullanarak, Masonluğa rakip kurumlar oluşturanlar da çıktı.

Bu arada elbette diğer mason örgütlerinin neler yaptığına da değinmek gerekir. Onlara geleceğiz ama önce şu sanki unutmuş gibi bir yana bırakmış olduğumuz Siyon Örgütü'nün bu arada neler yaptığına bir göz atalım.

Sonraki Bölüm : Kültür Emperyalizmi